

Dat is mijn werk niet!

sie, zowel qua vorm als qua inhoud. Een van de grote zorgen daarbij is de technische kwaliteit, omdat de aandacht te veel naar de inhoud gaat en te weinig naar de techniek en de vorm. Dat is ook logisch, de verslaggever is niet opgeleid voor technische taken. Uiteraard zijn er uitzonderingen: getalenteerde verslaggevers die enthousiast aan de slag gaan en goede resultaten boeken.

Camjo en zelfmontage

Zelfmontage van geluid was tot voor kort al aardig ingevoerd bij de gemiddelde omroep, nu komt daar ook beeld bij. Camjo's (camerajournalisten) zijn al aardig ingeburgerd bij menig televisiestation. De regionale omroepen gaan het aantal camjo's zelfs uitbreiden. De omroepen zetten in op regionaal nieuws, dicht bij de consument en uitbreiding van het aantal publicatiekanalen. Deze combinatie vraagt om de inzet van camjo's. Snelle nieuwsjournalisten zonder overhead die gemakkelijk kunnen opereren in elke situatie. ROOS (Stichting Regionale Omroep Overleg en Samenwerking) gaat de opleiding van camjo's structureel aanpakken. Twee keer per jaar zal er een 'CAMJO-ACADEMY' worden georganiseerd waar journalisten getraind worden in camjo-technieken.

Sommige omroepen kiezen voor een combinatie van camjo en eigen camera-mensen, waarbij de montage meestal wel door de verslaggever gedaan wordt met als argument dat het bronmateriaal in ieder geval goed is, mocht de montage verklooit worden. Een veelgehoorde opmerking over de inzet van camjo's is dat de verslaggever op locatie te veel tijd kwijt is aan de techniek, wat dan ten koste gaat van de inhoud.

Hogere productiviteit

Als je met verslaggevers praat, dan blijkt dat ze niet per definitie tegen de nieuwe manier van werken zijn. Sommigen zeggen liever zelf te monteren, al dan niet op de eigen werkplek, omdat dat het product ten goede komt: "Als er een rij wachtende verslaggevers voor de editruimte staat dan doe je niet zo snel een knip over", aldus Bern Opdenacker, verslaggever van L1 Radio-TV. Nu nemen

ze de tijd, als de deadline het toelaat, om meer aandacht te besteden aan de montage van de items. En toch is de productiviteit omhoog gegaan. Werd er vroeger één TV item gemaakt, tegenwoordig wordt een onderwerp in verschillende vormen gemaakt, veelal een TV-item, een radiovariant, een bericht (al dan niet met audioquote), een internetbericht en een teletextbericht.

Rouwig

Moet de techniek rouwig zijn vanwege deze ontwikkelingen? Ik vind van niet. Het tienduizendste nieuwsitem in elkaar zetten of twee CD's zorgvuldig achter elkaar starten kan toch niet het ultieme beroepsmoment van de technicus zijn? Met de komst van zelfmontage, nu ook bij TV, ontstaan audio- en videospecialisten. Dat zijn mensen die ingezet worden op buitenklussen, de phone-in komen doen tijdens een radio-uitzending, of geluid bij beeld kunnen afwerken. Mensen die worden ingezet, daar waar hun specifieke competentie gevraagd wordt. Ondanks de eerdere grote scepsis bij de technici moeten velen nu toegeven dat deze verandering een verrijking van het beroep blijkt dat ook veel gevarieerder geworden is. Hoewel er na-

Tegenwoordig vervagen de grenzen van wie wat, waar en wanneer doet bij het maken van radio en televisie items. Zelfmontage, Camjo, Self-support en de daardoor vrijkomende technische specialisten bieden veel mogelijkheden voor het moderne mediabedrijf. Hoe je het ook wendt of keert, de branche wordt steeds meer technology-driven en dat heeft effect op de medewerkers.

Vroeger was het overzichtelijk: apparaten waren voor technici. De technische handelingen die de verslaggevers moesten verrichten waren beperkt tot het vasthouden van de microfoon. In eerste instantie gingen technici zelfs nog mee op 'reportage' om de opnameknop van de recorder aan te zetten, te zorgen dat het metertje niet in het rood sloeg en er genoeg band op de Nagra lag. Later deden verslaggevers dit zelf. Eenmaal terug in de studio werd het item op aanwijzingen van de verslaggever gemonteerd door de technicus. In de presentatieruimte zat de presentator, door een dikke glasplaat afgeschermd van de technische ruimte, waar de technicus en

de regisseur verantwoordelijk waren voor hun deel van de uitzending.

Spanningsveld

Nu is deze werkwijze natuurlijk enorm achterhaald en hoort het kunnen omgaan met audio en video apparatuur en het kunnen werken met PC's tot de basiscompetentie van een verslaggever. De ontwikkeling in de beeld- en geluidstechnieken laten een interessant fenomeen zien: enerzijds wordt de techniek dusdanig complex dat de gemiddelde studiotenchnicus geen kennis meer heeft van de binnenkant van de blackbox, anderzijds wordt de bediening steeds eenvoudiger waardoor ook de niet-

technicus deze kan bedienen. Dat geeft soms een aardig spanningsveld.

Crossmediaal

Internet heeft het multimediale consumeren met zich mee gebracht. Mensen willen geïnformeerd worden en vinden de vorm - beeld, geluid, tekst - daarbij ondergeschikt. Daardoor ontstaan steeds meer crossmediale kanalen. Dat heeft uiteraard ook effect op de organisatie van de redactievloer. Bij een modern mediabedrijf werken verslaggevers crossmediaal in geïntegreerde redacties. Informatie wordt liefst op zo veel mogelijk platforms gepubliceerd, al dan niet in een aangepaste ver-

tuurlijk wel hier en daar aan FTE ruimte is ingeboet, zullen de stations vaak proberen om op het huidige FTE niveau meer werk te verrichten, zoals grote locatietrassen. Dat zie je vaker bij automatiseringsprocessen. Vaak wordt gezegd dat het een enorme bezuiniging gaat opleveren, maar tot nu toe blijkt dat vooral de productiviteit omhoog gaat dankzij de inzet van de computer. Veel regionale omroepen zouden nooit 24 uur per dag radioprogramma's kunnen uitzenden als de PC de uitzendtaken 's nachts niet zou overnemen.

Behoudend

Helaas moet ik constateren dat het gemiddelde mediabedrijf tamelijk behoudend is en de medewerkers niet uitblinken in het accepteren van nieuwe methoden om het werkproces te verbeteren of efficiënter te laten verlopen. Het is op zijn zachtst gezegd een moeizaam proces. Dat komt ook vaak omdat technische afdelingen te lichtzinnig met de introductie van nieuwe technieken omgaan. De redactionele afdeling wordt ineens overstelpt met nieuwigheden, terwijl fasegewijze invoering en een uitvoeriger introductie de acceptatie zouden versnellen. Ook schort het wel eens aan gerichte communicatie omdat de introductie door de technische afdelingen gezien wordt als een kleinigheidje en vooral technisch benaderd wordt. 'Even een servertje installeren' – dat werk.

Ook is het bijzonder lastig om omroepmedewerkers van de huidige werkwijzen af te krijgen zonder commitment van de redactionele leiding. Als er domweg geen continue druk van bovenaf wordt gegeven, dan zal de omslag nooit voor de volle 100% slagen en zullen de redactieleden vooral proberen om de oude werkwijzen zo veel mogelijk te handhaven. Bij L1, mijn werkgever, vindt de integratie al een tijdje plaats en lijkt het langzaam bergopwaarts te gaan. Dat komt voornamelijk door een aantal enthousiaste verslaggevers en een goede begeleiding van techniek en redactionele leiding. Niettemin heb ik wel eens jonge verslaggevers horen zeggen dat ze een typische televisieverslaggever zijn en 'niets hebben met radio'. Dat lijkt toch erg vreemd, zeker uit de mond van jonge, pas afgestudeerde verslaggevers.

Opleidingen

Hoe zit het eigenlijk met die opleidingen? Tot voor kort was er een studierichting Televisie, Radio en Print. De journalistieke opleidingen kiezen nu voorzichtig voor een crossmediale benadering. Zo is de Fontys Hogeschool Journalistiek in Tilburg begonnen met een nieuw intern mediabedrijf waar de studenten klaargestoomd worden voor de crossmediale buitenwereld. In dit mediabedrijf zitten de centrale nieuwsdienst, de internetredactie, de tv-redactie, de radioredactie, de kranten-

redactie en de tijdschriftenredactie. Alle studenten rouleren om de twee weken waardoor ze na twaalf weken alle disciplines hebben doorlopen. Clement Tonnaer, van Fontys Hogeschool Journalistiek: "We zijn in Tilburg niet over een nacht ijs gegaan. Al jaren voeren we oriënterende gesprekken met diverse media. Daaruit bleek dat er een behoefte is aan goede vakmensen die excelleren op hun vakgebied, maar die oog hebben voor de nieuwe realiteiten binnen veel redacties waar steeds vaker crossmediaal wordt samengewerkt". Kijk voor de resultaten op www.nieuwsbedrijf.nl.

Er is nog veel werk te doen voordat zelfmontage en camjo's volledig geaccepteerd zijn. Het is geen keuze meer, maar bittere noodzaak om de ontwikkelingen in de mediawereld bij te kunnen benen. Een omkeerbaar proces waarbij rekening gehouden moet worden met, in het begin, verslechterende kwaliteit. Dat is slechts een kwestie van tijd. Een goede begeleiding en voortdurende kwaliteitscontrole kunnen de schade beperken en zorgen voor nieuwe kansen waardoor uiteindelijk het totaalproduct er alleen maar beter van kan worden.

Door Lucas Vroemen,
Technisch Manager bij L1 Radio - TV